

Nâng cao nhận thức về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên không gian mạng cho sinh viên

Nguyễn Thị Huyền

ThS. Trường Đại học Đồng Tháp

Received: 29/4 /2024; Accepted: 6/5/2024; Published: 10/5/2024

Abstract: In the current era of rapid development, along with the Fourth Industrial Revolution, ensuring information security and social networking skills for students plays a particularly important role. Therefore, raising awareness about information security and preventing violations of law in cyberspace for students is an urgent need. The article clarifies the concepts and viewpoints of the Party and the State's laws and generally evaluates the current state of students' awareness of information security and prevention of law violations in cyberspace today. From there, propose scientific and feasible solutions to contribute to building a healthy school environment and effectively applying social networks.

Keyword: Safety information, law, cyberspace, student.

1. Đặt vấn đề

Trong thời đại khoa học phát triển như vũ bão hiện nay, mạng xã hội (MXH) là một phần không thể thiếu trong cuộc sống hiện đại ngày nay. Các phương tiện này đã thay đổi cách chúng ta giao tiếp, chia sẻ và kết nối thông tin với mọi người xung quanh. MXH cũng ảnh hưởng rất lớn đến cách con người tương tác và tiêu thụ các nội dung trên nền tảng trực tuyến. Không dừng lại ở đó, MXH còn tác động đến rất nhiều khía cạnh khác nhau của cuộc sống như chính trị và giáo dục. Chính vì vậy, để tận dụng những lợi ích này một cách tốt nhất nhằm bắt kịp xu thế của xã hội hiện đại, bất cứ ai cũng phải biết đến và sử dụng MXH, biết tiếp cận nguồn thông tin an toàn và nắm rõ các quy định của pháp luật khi sử dụng MXH.

Phòng chống vi phạm pháp luật trên không gian mạng (KGM) là tổng thể các cách thức, biện pháp để phòng ngừa, phát hiện, ngăn chặn, đấu tranh làm thất bại các hành vi vi phạm pháp luật, bảo đảm an toàn cho các hoạt động hợp pháp trên KGM, không gây phương hại đến an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, quyền và lợi ích của các cơ quan, tổ chức, cá nhân nhằm bảo vệ độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ của nước Cộng hòa XHCN Việt Nam trên KGM, vừa bao hàm cả phòng ngừa, ngăn chặn nguy cơ đe dọa, mối đe dọa, không để hình thành hành vi trên thực tế.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Quan điểm của Đảng, pháp luật của Nhà nước về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên không gian mạng

Nghị quyết số 36-NQ/TW ngày 01/7/2014 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh ứng dụng, phát triển CNTT, đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững và hội nhập quốc tế đã chỉ rõ: “Gắn kết chặt chẽ việc ứng dụng, phát triển CNTT phải đi đôi với bảo đảm an toàn, an ninh và bảo mật hệ thống thông tin và cơ sở dữ liệu quốc gia”, đặc biệt cần “Phát huy vai trò các lực lượng chuyên trách bảo vệ an toàn, an ninh thông tin và bí mật nhà nước. Thực hiện cơ chế phối hợp chặt chẽ giữa các lực lượng Công an, Quân đội, Ngoại giao, Cơ yếu, Thông tin và Truyền thông” để có các biện pháp về tổ chức và kỹ thuật, sẵn sàng đối phó với các cuộc chiến tranh thông tin, chiến tranh mạng, bảo đảm chủ quyền quốc gia, trật tự an toàn xã hội.

Ngày 12/6/2018, Luật An ninh mạng được Quốc hội khóa XIV thông qua gồm 7 chương, 43 điều, theo đó: “An ninh mạng là sự bảo đảm hoạt động trên không gian mạng không gây phương hại đến an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, quyền và lợi ích hợp pháp của cơ quan, tổ chức, cá nhân”.

Sự ra đời của Bộ luật Hình sự năm 2015, sửa đổi bổ sung năm 2017, có hiệu lực thi hành từ ngày 1/1/2018 (gồm 26 Chương và 526 Điều); luật An toàn thông tin 2015 có hiệu lực thi hành từ ngày 1/7/2016 (gồm 8 Chương và 54 Điều); Luật An ninh mạng 2018 có hiệu lực thi hành từ ngày 1/1/2019 (gồm 7 Chương và 43 Điều) đã thể chế hóa các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước về an toàn thông tin, đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội, bảo vệ thông tin, góp phần bảo đảm quốc phòng - an ninh và chủ quyền, lợi ích quốc gia trên KGM.

2.2. Thực trạng nhận thức của SV về an thông tin thông và phòng chống vi phạm pháp luật trên không gian mạng hiện nay

a. Vấn đề về an toàn thông tin ở Việt Nam hiện nay

KGM ngày nay đã và đang trở thành một thứ công cụ sản xuất, tư liệu lao động vô cùng tiện ích của xã hội loài người. Tuy nhiên, một số đối tượng lại sử dụng công cụ này vào mục đích xấu. Không chỉ riêng bất cứ một quốc gia nào mà phạm vi trên toàn thế giới, các mục đích lợi dụng KGM vào mục đích vi phạm pháp luật ngày càng gia tăng. Các thế lực thù địch đang không ngừng lợi dụng MXH để thực hiện chiến lược “Diễn biến hòa bình” nhằm xâm phạm an ninh quốc gia hay các đối tượng xấu hiện nay cũng lợi dụng MXH để đăng các thông tin xấu, độc hại, lừa đảo gây ảnh hưởng không nhỏ đến các hoạt động kinh tế, chính trị, tư tưởng nhằm xâm phạm vấn đề an ninh của quốc gia, dân tộc.

Chính vì vậy, việc nâng cao nhận thức, kỹ năng về đảm bảo an toàn, an ninh mạng cho các cơ quan, tổ chức và người dùng là rất quan trọng và cần thiết. Ngoài thông qua các hội nghị, hội thảo cũng như các chương trình tập huấn, diễn tập thì bên cạnh đó, việc nâng cao, phổ biến các quy định, chế tài pháp luật phải đầy đủ và có tính răn đe. Đặc biệt, nhận thức về an toàn thông tin của tổ chức, cá nhân được nâng cao, để có các biện pháp phòng vệ chủ động tốt hơn, công tác đánh giá an toàn thông tin được thực hiện nhiều hơn, xây dựng hệ thống MXH an toàn, góp phần xây dựng và bảo vệ đất nước.

b. Thực trạng nhận thức của SV về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên KGM hiện nay

SV là một lực lượng đông đảo của xã hội; với đặc điểm nổi bật là trẻ tuổi, năng động, dễ tiếp thu cái mới, trong đó có tiếp thu các thông tin trên KGM. Hiện nay, sinh viên đã ý thức được vai trò của mình tích cực tham gia vào việc đấu tranh phòng, chống các tin giả, tin xấu độc trên KGM. Nhiều thanh niên đã tham gia tích cực và nổi bật trong việc đấu tranh trực diện với tin giả, tin xấu độc trên KGM của các cơ quan, đơn vị và các địa phương. Nhiều tổ chức Đoàn Thanh niên đã lập các trang Blog nhóm/ cá nhân; các Fanpage trên Facebook; các Nhóm trên Zalo; các chuỗi video clip trên youtube... triển khai các có hiệu quả các hoạt động đấu tranh, thường xuyên đăng tải, chia sẻ các tin, bài viết đấu tranh với tin giả, xấu độc trên KGM.

Tuy nhiên, hiện nay khi tin giả, tin xấu độc trên KGM xuất hiện ngày càng nhiều, với nhiều thủ đoạn tinh vi như cài cắm link ứng dụng cờ bạc, cộng tác

viên bán hàng online, chứng khoán, tiền ảo..., tội phạm sử dụng công nghệ cao dễ dàng lừa gạt lòng tin từ các nạn nhân. Theo đó, SV là một trong những nhóm đối tượng mà tội phạm sử dụng công nghệ cao hướng đến vì đa số SV có sự thay đổi về môi trường sống khi đến thành phố học tập, cộng thêm sự thiếu thông tin về các hình thức lừa đảo, cho nên dễ trở thành nạn nhân cho các đối tượng này.

c. Sự cần thiết của việc nâng cao nhận thức về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên KGM cho SV

Thông qua mạng Internet, SV phát huy được hết tính năng ứng dụng để phục vụ cho quá trình học tập, nếu biết sử dụng MXH an toàn và nhận diện tốt các hình thái phát sinh trên KGM, SV có thể mở ra kho tàng tri thức mới, kết nối, hội nhập và hoàn thiện các kỹ năng của bản thân. Biết tuân thủ một số nguyên tắc khi sử dụng MXH an toàn như không làm những điều trái pháp luật, tuân thủ các quy tắc ứng xử trên mạng và bảo vệ thông tin, hình ảnh, tài liệu cá nhân, biết phòng tránh những phương thức tấn công trên KGM.

Hiện nay vẫn còn không ít SV chưa nhận diện được tầm quan trọng của việc sử dụng MXH an toàn, SV chưa tự trang bị cho mình những kiến thức cơ bản về mặt trái phát sinh từ KGM. Không ít SV chưa ý thức đầy đủ về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, thậm chí nhiều SV còn mơ hồ trước âm mưu thủ đoạn chống phá của kẻ thù, một bộ phận SV khác phai nhạt lý tưởng cách mạng, tha hóa về đạo đức lối sống, chạy theo lối sống vật chất tầm thường, tự do, buông thả, vô nguyên tắc, thờ ơ với các vấn đề chính trị xã hội. Đứng trước tình hình đó, việc nâng cao về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên KGM cho SV trong tình hình mới là điều hết sức cần thiết trong bối cảnh sự nghiệp CNH, HĐH đất nước theo định hướng XHCN và góp phần vào bảo vệ đất nước trong giai đoạn hiện nay.

2.3. Giải pháp nâng cao nhận thức về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên KGM cho SV hiện nay

* Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo và quản lý của cấp ủy Đảng về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên KGM

Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo và quản lý của cấp ủy Đảng trong công tác triển khai các nghị định, nghị quyết, chỉ thị về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên KGM.

Tập trung bồi dưỡng nâng cao nhận thức của các cấp ủy Đảng, cán bộ, viên chức, nhân viên và SV trong trường về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên KGM.

Thực hiện công tác kiểm tra, giám sát, thanh tra kịp

thời phát hiện, đấu tranh, ngăn chặn các dấu hiệu đảng viên, SV vi phạm trong công tác bảo vệ an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên KGM.

*Phát huy vai trò của các tổ chức Đoàn thể, đơn vị có liên quan góp phần nâng cao hiệu quả công tác về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên KGM cho SV

Đoàn thanh niên, Hội SV cần tăng cường quán triệt hướng dẫn, định hướng của cấp trên, thường xuyên đổi mới nội dung, hình thức đấu tranh phòng, chống tin giả, xấu độc trên KGM. Duy trì, mở rộng các diễn đàn, các Câu lạc bộ, các nhóm để kiến tạo ra môi trường đấu tranh cho SV. Chú trọng hơn việc kết nối giữa các tổ chức Đoàn trong việc đấu tranh phòng, chống tin giả, tin xấu độc cho thanh niên ở các trang mạng; Cổng thông tin điện tử; trên các Fanpage, các Group Facebook, Zalo... để SV có thêm diễn đàn đăng các bài viết, bài báo có chất lượng, nhằm lan tỏa, tuyên truyền các thông tin chính thống, tin tốt đẹp, cụ thể hóa trong các phong trào và hoạt động của tổ chức, câu lạc bộ, hội nhóm cho SV, thông qua đó giúp SV thêm tự tin, năng động, có ý thức vươn lên trong học tập và cuộc sống, tránh xa các tệ nạn xã hội và biết sẻ chia vì cộng đồng.

* Đổi mới hình thức, phương pháp giảng dạy góp phần nâng cao nhận thức an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên không gian mạng cho SV

Đẩy mạnh ứng dụng CNTT, công nghệ mô phỏng trong dạy học cũng là một phương pháp tạo ra hiệu quả tốt trong giáo dục quốc phòng - an ninh, kết hợp với một số phương tiện nghe nhìn sẽ giúp cho SV hứng thú hơn. Muốn làm được điều này, trước tiên GV cần đón đầu xu thế, dám thay đổi và không ngại thay đổi, cần chú trọng bồi dưỡng năng lực tin học, khả năng ứng dụng CNTT và các công nghệ mô phỏng vào bài giảng và PP giảng dạy của mình, nâng cao hiệu quả dạy học và năng lực hướng dẫn SV có khả năng đọc tin, phân biệt nội dung an toàn có thể tiếp cận và loại bỏ những nội dung, thông tin sai lệch, thông tin vi phạm pháp luật

* Bồi dưỡng kỹ năng cho SV về an toàn thông tin và nâng cao phòng chống vi phạm trên không gian mạng.

Chú trọng bồi dưỡng kỹ năng về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên không gian mạng, phổ biến những kỹ năng sử dụng mạng xã hội an toàn, giúp SV có cái nhìn linh hoạt để khai thác các thông tin, kiến thức chính thống làm nguồn tài liệu phục vụ cho việc học tập đạt hiệu quả cao, xây dựng những ứng xử thông minh và lành mạnh trên cộng đồng mạng, góp phần ổn định chính trị, kinh tế - xã hội. SV cần tuân thủ pháp luật nói chung và luật an ninh mạng nói riêng, tuyệt đối không sử dụng

mạng xã hội để thực hiện các hành vi vi phạm quy định của pháp luật, có hành vi ứng xử phù hợp trên không gian.

* Đảm bảo cơ sở vật chất, tài liệu và điều kiện triển khai công tác nâng cao nhận thức cho SV về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên không gian mạng.

Tăng cường đội ngũ cán bộ, GV, nâng cao chất lượng giảng dạy, đổi mới phương pháp và tăng cường xây dựng cơ sở vật chất, trang thiết bị, tài liệu và các điều kiện triển khai công tác nâng cao nhận thức về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên không gian mạng, tăng cường xây dựng cơ sở vật chất, trang thiết bị, tài liệu, giáo trình, đảm bảo các điều kiện kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, tạo điều kiện cho SV lĩnh hội, tiếp thu kiến thức một cách có hiệu quả.

3. Kết luận

Nâng cao nhận thức về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên không gian mạng cho SV hiện nay luôn là vấn đề quan tâm. Đặc biệt, trong giai đoạn hiện nay khi cả nước ta đang quá trình đi lên CNXH, có rất nhiều thế lực thù địch, phản động sử dụng không gian mạng chống phá Đảng và Nhà nước. Ý thức và hiểu biết rõ ràng, vững chắc của SV là điều kiện cấp thiết để bảo vệ an ninh quốc gia và giữ gìn an toàn xã hội, góp phần vào công cuộc xây dựng và phát triển đất nước ngày một giàu mạnh. Để thực hiện hiệu quả nhiệm vụ trên, đòi hỏi cần có sự quan tâm của cấp ủy Đảng, cơ quan Nhà nước, là trách nhiệm của toàn xã hội. Chính vì vậy cần có những giải pháp phù hợp, gắn với thực tiễn, nội dung, hình thức đa dạng, phong phú mang lại lợi ích cho SV nhằm góp phần nâng cao nhận thức về an toàn thông tin và phòng chống vi phạm pháp luật trên KGM để từ đó SV phát huy tối đa vai trò, trách nhiệm, nghĩa vụ góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc VN xã hội chủ nghĩa.

Tài liệu tham khảo

1. Lê Văn Thắng (2019), “An ninh thông tin của Việt Nam trong điều kiện hiện nay: Thực trạng, vấn đề đặt ra và giải pháp”, Đề tài khoa học cấp Nhà nước, Hà Nội.

2. Bộ Công an (2018), Báo cáo số 403/BC-A68-P1 ngày 13/3/2018 “Báo cáo sơ kết 04 năm thực hiện Chỉ thị số 28-CT/TW của Ban Bí thư về tăng cường công tác bảo đảm an ninh, an toàn thông tin mạng trong tình hình mới”. Hà Nội

3. Học viện Cảnh sát nhân dân, (2015). Giáo trình Những vấn đề cơ bản về phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao, NXBCAND. Hà Nội

4. Quốc hội (2018), Luật An ninh mạng 2018. Hà Nội